מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לחזור על תכני ארבעת השירים: שחי לאל, בכל ליבי אמת, ישנה בחיק ילדות, זמן הנערות חלף
- לתרגל זיהוי מוטיבים, מקורות לשוניים ומבנה אקרוסטיכון בשירה
- להתכונן לשאלות בגרות אפשריות על שירת ימי הביניים

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנה – רב ברירה

- 1. ב – שתיהן נסתרות וטהורות
- 2. ג – האל העניק לנשמה חיי נצח
- 3. ב – רשות לנשמת
- 4. א – שערות לבנות שמסמלות זקנה מתקרבת
- 5. א – דברי אברהם בספר בראשית

חלק ב' – נכון או לא נכון

- 1. נכון – אותיות ראשונות בבתים יוצרות את השם שלמה חזק
- 2. לא נכון – השיר עוסק בחלוף הזמן ובגאוות אדם מול האל
- 3. נכון – כך מצוין במוטו שלפני השיר

חלק ג' – השלמת מילים

- 1. יום הכיפורים
- 2. קריאת שמע
- 3. מלאכי שיבה

חלק ד' – התאמה – שיר ומוטיב מרכזי

- 1 – ד (הנשמה כטהורה ונצחית כמו האל)
- 2 – ג (השפלה בגלל יהדות וריחוק מהמשפילים)
- 3 – א (זקנה מתקרבת וחלוף הנעורים)
- 4 – ב (גאוות אדם מול האל וחלוף הזמן)

חלק ה' – שאלות פתוחות

- 1. אקרוסטיכון הוא רמז חבוי של שם (משורר או מילה) דרך אותיות ראשונות בבתים; הוא מעיד על זהות היוצר או מוסיף שכבת משמעות

חלק ו' – כתיבה והבעה

- 1. התלמיד יבחר שיר אחד, יציג רעיון מרכזי (למשל נצחיות הנשמה, חלוף הזמן, השפלה) ויביא דוגמה לשונית קצרה מתוך השיר התומכת ברעיון

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ציפייה לתשובה: שלמה חזק - שם המשורר רמוז באותיות ראשונות
- ציפייה להבחנה בין קבלת הזקנה בעצב לבין ביקורת על גאוות אדם מול הנצח
- ציפייה לציון חוויית השפלה בשל יהדות הדובר, כפי שמצוין במוטו

טיפים להפעלה:

- מומלץ להקריא את המוטו של בכל ליבי אמת בקול לפני הדיון כדי להבהיר את ההקשר ההיסטורי
- כדאי לחלק לתלמידים טבלה משווה בין ארבעת השירים לפי נושא, מוטיב ומקור לשוני
- ניתן לבצע את חלק ההתאמה בעבודה בזוגות ואז לבדוק במליאה

דף תרגול: שירת ימי הביניים - חזרה ומשחקים

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

בדף זה נחזור על ארבעה שירים מרכזיים בשירת ימי הביניים שנלמדו ביחידה, תוך התמקדות במוטיבים, מקורות הציטוטים והמבנה הפואטי שלהם.

בנק מילים: קריאת שמע | יום הכיפורים | מלאכי שיבה

1 חלק א' – הבנה - רב ברירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. במה דומה הנשמה לאל לפי השיר שחי לאל?

(א) שתיהן נראות לעין (ב) שתיהן נסתרות וטהורות (ג) שתיהן נקברות באדמה

2. מה פירוש הביטוי אשר לא שם דמותך באדמה?

(א) האל לא ברא את הנשמה (ב) הנשמה גרה במערה

(ג) האל העניק לנשמה חיי נצח

3. לאיזה סוג שיר שייך ישנה בחיק ילדות?

(א) שיר יין (ב) רשות לנשמת (ג) שיר תהילה לפטרון

4. מה מסמלים מלאכי שיבה בשיר?

(א) שערות לבנות שמסמלות זקנה מתקרבת (ב) מלאכים שמגיעים בשבת

(ג) הורים מחנכים

5. מקור הצירוף עפר ואפר הוא:

(א) דברי אברהם בספר בראשית (ב) שיר השירים (ג) ספר קהלת

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	האקרוסטיכון בשיר שחי לאל הוא שלמה חזק	☐	☐
2	שיר זמן הנערות חלף עוסק בשמחת הנעורים בלבד	☐	☐
3	בשיר בכל ליבי אמת הדובר כותב מתוך חוויה אישית של השפלה	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. הפיוט שחי לאל נועד למועד _____

2. הצירוף בכל לבי ובכל מאדי מקורו ב _____

3. ה_____ הם שערות לבנות המסמלות זקנה מתקרבת

4 חלק ד' – התאמה - שיר ומוטיב מרכזי

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שחי לאל	___	**א.** זקנה מתקרבת וחלוף הנעורים
2. בכל ליבי אמת	___	**ב.** גאוות אדם מול האל וחלוף הזמן
3. ישנה בחיק ילדות	___	**ג.** השפלה בגלל יהדות וריחוק מהמשפילים
4. זמן הנערות חלף	___	**ד.** הנשמה כטהורה ונצחית כמו האל

5 חלק ה' – שאלות פתוחות

ענו בקצרה.

1. מהי המשמעות של אקרוסטיכון בשירה, ומה תפקידו בשירים שלמדנו?

6 חלק ו' – כתיבה והבעה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו אחד מארבעת השירים שלמדנו וכתבו פסקה קצרה המסבירה מהו הרעיון המרכזי בו וכיצד הוא מתבטא בלשון השיר

כרטיס יציאה

מהו אקרוסטיכון ואיזה שם מופיע בשיר שחי לאל?

מה ההבדל בין גישת הדובר בישנה בחיק ילדות לגישתו בזמן הנערות חלף ביחס לזקנה וזמן?

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️